

Vaikuttajakirje esittelee tiiviisti EK:n keskeisiä ajankohtaisia asioita. Katsaus jaetaan tiedoksi EK:n hallituksen kokouksessa sekä liittojohtoryhmälle ja valiokuntien jäsenille ja se on saatavilla EK:n nettisivuilla.

⌋ SIJOITUSSÄÄSTÖTILIT MYÖS SUOMEEN

Hallitus teki päätöksen sijoitussäästötilien käyttöönotosta budjettiriihessä elokuun lopulla. Valtiovarainministeriö aloittaa säädösvalmistelun tavoitteena saada muutos voimaan 2020 alusta. EK:n suomalaisen omistajuuden toimintaohjelmaa valmistellut työryhmä esitti viime vuonna yhtenä ehdotuksenaan tällaisen kansalaisten vaurastumista edistävän sijoitusmahdollisuuden luomista myös Suomeen, mikä on nyt toteutumassa.

Lisätiedot: Jouni Hakala, Tommi Toivola

⌋ REKRYTOINTIONGELMAT PINNALLE YHTEISKUNNALLISESSA KESKUSTELUSSA

EK:n tuore yrityskysely vahvistaa osaavien työntekijöiden rekrytoinnin olevan ongelmallista jopa vajaalle 70% suomalaisista yrityksistä. Ongelma koskettaa erikokoisia yrityksiä maan eri puolilla kaikilla päätoimialoilla ja muodostaa käytännön esteen yritysten kasvulle. EK esitti tavoitteeksi työllisyysasteen nostamista yli 75% seuraavalla vaalikaudella ja tarpeen ratkaista pullonkaulaa lukuisilla eri toimilla, ml. ulkomaisen työvoiman tarveharkinnan poistamisen.

Lisätiedot: Jouni Hakala, Jari Huovinen

⌋ YLIOPISTO- JA AMMATTIKORKEAKOULULAKEJA UUDISTETAAN

Luonnos hallituksen esityksestä yliopisto- ja ammattikorkeakoululakien uudistamisesta oli lausuntokierroksella 4.9. saakka. Uudistuksen keskeisimpänä tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen mahdollisuuksia jatkuvan oppimisen tarjontaan. Luonnoksessa esitetään korkeakouluille mahdollisuuksia tarjota tutkintoja maksullisena tilauskoulutuksena myös EU/ETA -maiden kansalaisille sekä jatkuvan oppimisen roolin korostamista korkeakoulujen tehtävissä. EK pitää esitettyjä muutoksia pääsääntöisesti kannatettavina. EK:n lausunto luettavissa [LINKKI](#)

Lisätiedot: Riikka Heikinheimo, Mikko Vieltojärvi

⌋ AMMATILLISEN KOULUTUKSEN LAATUSTRATEGIAN UUDISTAMINEN ALOITETTU

Uusi laki ammatillisesta koulutuksesta edellyttää koulutuksen järjestäjiltä toimivia laadunhallinnan menettelyjä kaikilla toiminnan tasoilla. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän tehtävänä on valmistella ehdotus ammatillisen koulutuksen laatustrategiaksi ja sitä toteuttaviksi toimenpide-ehdotuksiksi 31.3.2019 mennessä. EK:n kannalta on keskeistä, että valmistelussa oleva ammatillisen koulutuksen laatustrategia tukee koulutuksen järjestäjiä kehittämään mekanismeja, joilla varmistetaan opiskelijoiden saavuttaman osaamisen vastaavuus tutkinnon perusteiden kanssa.

Lisätiedot: Mirja Hannula, Mikko Vieltojärvi

⌋ LAKIESITYKSET BIOPOLTTOAINEIDEN EDISTÄMISEKSI JA KIVIHIILEN KÄYTÖN KIELTÄMISEKSI

Hallitus esittää liikenteen biopolttoaineiden jakeluelvoitteeksi 30 % vuodelle 2030 sekä bio-osuuden lisäämistä kevyeen polttoöljyyn muun muassa lämmityksessä ja työkonneissa. EK pitää biopohjaisia tuotteita tärkeinä ilmastomuutoksen hillinnässä. Jakeluelvoitelakiin olisi kuitenkin hyvä lisätä 2030 tavoitteen lisäksi välitarkastelu, jotta mahdolliset muutostarpeet voitaisiin huomioida. Koska jakeluelvoitteesta syntyy satojen miljoonien kustannusvaikutus eri sektoreille, tulisi kilpailukykyvaikutus minimoida ja kompensoida. Tähän

tarvitaan kansainvälisiä kustannusvertailuja, raaka-ainepohjan riittävyyden tarkastelua sekä keinot kilpailukykyhaitan pienentämiseen.

Hallitus esitti myös kivihiilen kieltämistä lailla vuodesta 2029 eteenpäin. EK on huolissaan ilmastomuutoksesta ja pitää tärkeänä edistää pitkäjänteisesti ja ennakoitavasti tarvittavia hillintätoimia. Kivihiilen käyttö vähenee kuitenkin selvästi ilman lainsäädäntöäkin jo tehtyjen investointisuunnitelmien myötä. Ongelmallista on käyttökiellon merkittävä vaikutus huoltovarmuuteen ja omaisuuden suojaan, mitä pitäisi punnita suhteessa saavutettuun päästövähennykseen.

Lisätiedot: Kati Ruohomäki

⌋ MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAIN KOKONAISUUDISTUS ON ALKANUT

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on käynnistynyt ja työ kestää vuoden 2021 loppuun. Hanke kytkeytyy moniin päivänpolttaviin kysymyksiin, kuten kohtuuhintaisen asuntotuotannon ja sujuvien liikenneyhteyksien turvaamiseen. Lisäksi maankäytön ratkaisulla on vaikutusta kaupungistumisessa ja ilmastokysymyksissä. EK ja jäsenliitot ovat mukana uudistusta valmistelemissä työryhmissä ja sidosryhmäfoorumissa. EK:n tavoite on, että käyttöön tulisi ottaa hankekaava ja hankkeiden toteuttajien kaavoitusoikeuksia pitäisi lisätä. Kaavatasoja olisi vähennettävä ja kaavoitusta yleisesti nopeutettava ja sujuvoitettava. Lisäksi osallistumisen keinoja tulisi kehittää ja muutoksenhakuoikeuksia tarkastella kriittisesti. Uudistuksessa on kuusi kohdetta: 1) alueidenkäyttö, 2) rakentaminen, 3) osallistuminen, vuorovaikutus ja vaikutukset, 4) kaavojen toteuttaminen, 5) rajapinnat muuhun lainsäädäntöön ja 6) digitalisaatio.

Lisätiedot: Satu Räsänen

⌋ EK:N TUTKIMUS: SUOMI ON TURVALLINEN PAIKKA YRITYKSILLE, MUTTA HUOLTA TULEVAISUUDEN KEHITYKSESTÄ KOETAAN LAAJASTI

EK kysyi yritysjohtolta käsityksiä Suomen turvallisuudesta ja turvallisuuden merkityksestä yritysten toiminnalle keväällä 2018 toteutetussa tutkimuksessa.

Huolestuttavasti peräti 37 prosenttia vastaajista arvioi Suomen turvallisuustilanteen heikkenevän seuraavan viiden vuoden aikana. Samalla ainoastaan muutama prosentti uskoi turvallisuustilanteen paranemiseen. Tosin 95 prosenttia vastaajista piti Suomea tällä hetkellä turvallisena tai erittäin turvallisena sijaintipaikkana toiminnalleen.

– Suurimpina tulevaisuuden haasteina pidettiin kansainvälistä turvallisuuspoliittista tilannetta, maahanmuuton ja kotouttamisen haasteita sekä kyberturvallisuuskysymyksiä, toteaa EK:n johtava asiantuntija Mika Susi.

78 prosentti vastaajista piti Suomen turvallisuusympäristön kehitystä merkittävänä toimintansa ja liiketaloudellisten tavoitteidensa kannalta.

Kilpailullista etua Suomen turvallisuudesta arvioi saavansa 48 prosenttia vastaajista. Erityisesti suuret yli 250 henkilö työllistävät yritykset kokivat saavansa hyötyä Suomeen sijoittumisesta.

Keskeisimmiksi Suomen turvallisuutta edistäviksi ratkaisuiksi vastaajat arvioivat yhteiskunnan paremman resursoinnin turvallisuuteen, maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikan kehittämisen, lainsäädännön parantamisen sekä työllistämisen mahdollisuuksien edistämisen.

– Tutkimus osoittaa, että yritysjohto tarkastelee turvallisuutta laaja-alaisesti. Esimerkiksi työllisyyttä- ja yhteiskunnallista integraatiota koskevat kysymykset tunnistettiin Suomen turvallisuuden kannalta merkittäviksi asioiksi. Suomalaisille

työmarkkinoille kaivattaisiin joustoja ja byrokratian purkua esimerkiksi nuorten ja maahanmuuttajien paremmaksi työllistämiseksi, tarkentaa Susi.

Kaikkiaan 85 prosenttia vastaajista koki turvallisuuskysymykset tärkeiksi oman yrityksensä toiminnassa. Samalla 86 prosenttia arvioi oman yrityksensä turvallisuustilanteen hyväksi tai erinomaiseksi. Eniten tulevaisuuden kehittämissuunnitelmia kohdistui yrityksen turvallisuuskulttuurin ja jatkuvuutta vaarantavien häiriötilojen hallinnan parantamiseen.

– Tärkeä viesti yrityksistä oli, että Suomen turvallisuudesta tulee huolehtia yhdessä erityisesti nyt muuttuvassa ympäristössä. Turvallisuudesta kannattaisi yrityspäätäjien mielestä myös puhua enemmän ja rohkeammin. Onhan meillä selvästi onnistuttu monessa asiassa, vaikka kehitettävää löytyy edelleen, muistuttaa Susi.

EK kiittää lämpimästi kaikkia kyselyyn vastanneita.

Lisätiedot: Johtava asiantuntija Mika Susi

☞ TURUN EUROOPPA-FOORUMISSA HAHMOTELTIIN PRIORITEETTEJÄ SUOMEN PUHEENJOHTAJUUSKAUDELLE

EK oli yksi ensimmäisen Eurooppa-foorumin järjestäjistä Turussa 30.8.–1.9. Osallistujia foorumin tilaisuuksissa oli lähes kaksi tuhatta. Keskusteluiden pääaiheita olivat Suomen tavoitteet Euroopan kehittämisessä. EK järjesti yhdessä AKAVA:n, STTK:n ja SAK:n kanssa panelikeskustelun EU:n talouspoliittisesta koordinaatiosta ja Suomelle osoitetuista suosituksista. PMI Sipilän EU-linjapuheessa nousivat esiin myös EK:n korostamat sisämarkkinoiden toimivuus ja kauppapolitiikan tehokkuus. Foorumista on tulossa säännöllinen, vuosittain järjestettävä Eurooppa-politiikkaan keskittyvä 2–3 päivän tilaisuus.

Lisätiedot: Johtaja Taneli Lahti

☞ KANSAINVÄLISTEN VERORIITOJEN RATKAISEMISEEN EHDOTETAAN UUTTA SÄÄNTELYÄ

Lausunnolla olevan hallituksen esitysluonnoksen mukaan uuden lain tavoitteena on saattaa kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelyä koskeva EU-direktiivi voimaan Suomessa. Direktiivin mukaisessa menettelyssä yksittäiseen, kansainvälistä verotusta koskevaan tulkintaongelmaan EU-valtioiden välillä pyrittäisiin löytämään ratkaisu valtioiden välisin neuvotteluihin ja viime kädessä välimiesmenettelyssä.

EK:n kannan mukaan esitystä tulee muuttaa siten, että uudet säännökset mahdollistaisivat verovelvolliselle sekä kansallisten muutoksenhakukeinojen että esityksen mukaisen riidanratkaisumenettelyn käyttämisen. Riidanratkaisumenettely tulisi lisäksi ottaa käyttöön aikaisemmin kuin luonnoksessa on nyt esitetty. Luonnoksen mukaan säännöksiä sovellettaisiin 1.7.2019 tai sen jälkeen tehtyihin, 1.1.2018 alkaneita verovuosia koskeviin hakemuksiin.

☞ OSAKKEENOMISTAJIEN OIKEUDET -DIREKTIIVIN VELVOITTEIDEN IMPLEMENTOINTI KÄYNNISSÄ

Olenneimpia uudistuksia ovat pörssiyhtiön toimitusjohtajaa ja hallitusta koskevien palkkiopolitiikan ja palkkioraportin tuleminen yhtiökokouksen neuvoa-antavan äänestyksen kohteiksi. Myös palkkiopolitiikan ja -raportin sisältövaatimukset lisääntyvät hieman. Tämän lisäksi myös olennaisten lähipiiritoimien määrittely ja velvoitteet päätöksenteon osalta hieman muuttuvat. Muutokset eivät tule todennäköisesti olemaan kovin suuria. Lainmuutokset on saatettava voimaan 10.6.2019 mennessä ja ne tulevat velvoittamaan yrityksiä pääosin vuodesta 2020 alkaen.

Muutosten seurauksena myös listayhtiöiden hallinnointikoodia tullaan päivittämään. Tavoitteena on saada uusi listayhtiöiden hallinnointikoodi valmiiksi vuoden 2019 loppupuolella.

Lisätiedot: Hannu Ylänen

☺ EHDOTUS KILPAILULAIN MUUTTAMIKSESI EDUSKUNTAKÄSITTELYSSÄ

Hallitus antoi toukokuussa 2018 esityksensä uudeksi kilpailulaiksi. Esitys on syksyllä eduskunnan valiokuntien käsittelyssä. Lakiehdotuksessa lisätään kilpailuviranomaisen toimivaltuuksia kilpailurikkomusten tutkimisessa. Yksityisen ja julkisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraliteettia turvaavia säännöksiä edistetään lisäämällä tulevat maakunnat valvonnan piiriin ja velvoittamalla julkiset toimijat eriyttämään kirjanpidossaan markkinaehtoinen toiminta muusta toiminnasta.

EK vaikutti työryhmän jäsenenä siihen, että yritysten kannalta ongelmallisimmista ehdotuksista luovuttiin ja kilpailuneutraliteettisääntelyä parannetaan. Eduskuntakäsittelyssä EK peräänkuuluttaa tutkinnan kohteena olevan yrityksen kohtuullisia puolustautumisoikeuksia ja kilpailuneutraliteettivalvonnan tehostamista.

Lisätiedot: Jukka Lehtonen

☺ PK-YRITYSTEN LISTAUTUMISTA YRITETÄÄN HELPOTTAA

EK tuki eduskunnan talousvaliokunnassa komission esityksiä, jotka tähtäävät kasvumarkkinoille listautuneiden yritysten tukemiseen vähentämällä niille säännösten noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia ja hallinnollista rasitusta sekä parantamalla markkinoiden likviditeettiä. Tavoitteena on helpottaa pk-yritysten markkinarahoituksensaantia ja edistää kasvumarkkinoiden syntyä ja kehitystä. Esitykset purkavat velvoitteita siltä osin kuin ne eivät ole kasvumarkkinoiden kannalta oikeasuhtaisia. Ehdotukset liittyvät likviditeetin tarjoamista koskevaan sopimukseen, sisäpiirirekistereihin, listautumissääntöjen vaatimukseen vapaasti vaihdettavana olevien osakkeiden määrästä ja kokeneille sijoittajille suunnattujen joukkovelkakirjaemissioiden yhteydessä myönnettävästä poikkeuksesta markkinoiden tunnuslujärjestelmän soveltamisesta. EK kannustaa komissiota jatkamaan sääntelyn perkaamista ja Suomea etsimään aktiivisemmin hallinnollista taakkaa vähentäviä ratkaisuja.

Lisätiedot: Santeri Suominen

☺ PIENTEN YRITYSTEN TYÖNTEKIJÖIDEN IRTISANOMISSUOJAN MUUTOS VAARANTAA TYÖRAUHAN

Alle 20-hengen yritysten työntekijöiden irtisanomissuojaa koskeva hallituksen esitys oli lausuntokierroksella. Hallitus päättää tämän jälkeen esityksestään eduskunnalle. Esitysten perustuslainmukaisuudesta on julkisuudessa käyty keskustelua. Viime kädessä tästä päättää eduskunnan perustuslakivaliokunta.

EK on tyytyväinen hallituksen tavoitteeseen kehittää työlainsäädäntöä niin, että työllistämisen edellytykset parantuvat. Irtisanomissuojan muutoksen osalta on varmistettava, että muutos alle 20 hengen yritysten osalta ei merkitse kiristymistä yli 20 hengen yritysten osalta.

AY-liike on painostaakseen hallitusta uhannut erilaisilla toimenpiteillä (joiden yksityiskohdat eivät tätä kirjoitettaessa ole tiedossa). Mahdollinen poliittisten lakkojen käyttö, vaikkakin tähtää hallitusta vastaa, tulee kohdistumaan Suomessa toimiviin yrityksiin. Mitä laajemmista toimista on kysymys, sitä enemmän syntyy tappioita yrityksille ja sitä enemmän vaarantuvat työpaikat Suomessa. Poliittisten lakkojen käyttökynnys on vaarallisella tavalla madaltumassa.

Lisätiedot: Ilkka Oksala

☞ SOTE-VALINNANVAPAUSESITYKSEN EDUSKUNTAKÄSITTELY JATKUU

Hallitus SOTE-valinnanvapauslain käsittely jatkuu eduskunnassa. Perustuslakivaliokunta todennäköisesti lausuu hallituksen uuden, täsmentyneen esityksen perustuslainmukaisuudesta marraskuussa. Tämän lausunnon merkitys on ratkaiseva lain läpimenon kannalta. Mikäli perustuslakivaliokunta ei tuolloin kykene toteamaan, että laki on kokonaisuudessaan perustuslain mukainen ja siis säädettävissä tavallisena lakina, kaatuu koko sote- ja maakuntauudistus.

EK:n arvion mukaan uudistus merkitsee, erityisesti peruspalveluiden osalta, merkittävää parannusta nykytilanteeseen. Kansalaisten valinnanvapaus lisääntyy. Monituottajamalli luo edellytykset kilpailulle. Henkilöiden listautumiselle sote-keskuksiin perustuva rahoitusmalli luo mahdollisuuden mitoittaa korvaus sellaiselle tasolle, että säästöjä syntyy.

Lisätiedot: Ilkka Oksala

☞ DIGITAALISTEN SISÄMARKKINOIDEN TEKIJÄNOIKEUSDIREKTIIVIN KÄSITTELY KIIVASTA EU:SSA

Digitaalisten sisämarkkinoiden strategiaan sisältyvä tekijänoikeudet digitaalisilla sisämarkkinoilla - direktiiviehdotus (ns. DSM – direktiivi) annettiin jo syyskuussa 2016 mutta yhteisymmärryksen löytäminen ehdotuksen sisällöstä on osoittautunut vaikeaksi. Neuvosto sopi lopulta vaikeiden neuvotteluiden jälkeen yhteisestä kannasta toukokuussa, kun taas Euroopan parlamentti päätti heinäkuun täysistunnossa poikkeuksellisesti lykätä sen oikeudellisen valiokunnan kesäkuussa tiukasti hyväksymän ehdotuksen äänestyksen syksyyn. Parlamentti äänestää ehdotuksesta 12.9. täysistunnossa, ja sen jälkeen käsittely siirtyy trilogi-neuvotteluvaiheeseen. Trilogeista on odotettavissa haastavat, sillä toukokuun 2019 eurovaalit lähestyvät ja näkemykset komission ehdotukseen sisältyvistä vaikeista säännöskohdista vaihtelevat huomattavasti yhteispäätösmenettelyn osapuolten kuin myös sidosryhmien, ennen kaikkea luovan ja teknologia-alan, välillä.

Kiistanalaisimmat säännöskohdat liittyvät mm. uuden oikeudellisen suojamuodon lehtijulkaisujen lähioikeuden luomiseen (artikla 11) ja verkkosisällönpalveluntarjoajien vastuuseen käyttäjien ilman oikeudenhaltijan lupaa tallentamasta tekijänoikeudella suojatusta sisällöstä (artikla 13), mutta myös kysymyksiin uudesta tiedonlouhinta-poikkeuksesta ja sen laajuudesta kattamaan myös muu käyttö kuin ei-kaupallinen tieteellinen tutkimus (artikla 3) sekä tekijänoikeussisältöjen käytön raportoinnista ja tekijöiden korvausten kohtuullistamisesta (artikla 14-16). DSM -direktiivin tavoitteena on lisätä EU:n kilpailukykyä ja kasvua sekä huolehtia tasapainosta tekijänoikeuksien haltijoiden suojattujen etujen, elinkeinovapauden ja perusoikeuksien kunnioittamisen välillä digitaalisessa toimintaympäristössä. EK katsoo, että EU:ssa pitäisi löytyä ratkaisu, joka tukee Euroopan dataliiketoiminnan kehittymistä ja sen globaalia kilpailukykyä aineettomia oikeuksia kunnioittaen.

Lisätiedot: Riikka Tähtivuori

☞ KANSAINVÄLISTEN VERORIITOJEN RATKAISEMISEEN EHDOTETAAN UUTTA SÄÄNTELYÄ

Lausunnonalla olevan hallituksen esitysluonnoksen mukaan uuden lain tavoitteena on saattaa kansainvälisten veroriitojen ratkaisumenettelyä koskeva EU-direktiivi voimaan Suomessa. Direktiivin mukaisessa menettelyssä yksittäiseen, kansainvälistä verotusta koskevaan tulkintaongelmaan EU-valtioiden välillä pyrittäisiin löytämään ratkaisu valtioiden välisin neuvotteluin ja viime kädessä välimesmenettelyssä.

EK:n kannan mukaan esitystä tulee muuttaa siten, että uudet säännökset mahdollistaisivat verovelvolliselle sekä kansallisten muutoksenhakekeinojen että esityksen mukaisen riidanratkaisumenettelyn käyttämisen.

Riidanratkaisumenettely tulisi lisäksi ottaa käyttöön aikaisemmin kuin luonnoksessa on nyt esitetty. Luonnoksen mukaan säännöksiä sovellettaisiin 1.7.2019 tai sen jälkeen tehtyihin, 1.1.2018 alkaneita verovuosia koskeviin hakemuksiin.

⌂ LAUSUNTOJA JA KUULEMISIA

Lausuntoja on annettu tänä vuonna 75. Eduskuntakuulemisia on ollut 47 ja komission konsultaatioita 5.